

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
سند تفصیلی برنامه ششم اقتصادی،
اجتماعی و فرهنگی استان گیلان
بخش ارتباطات و فن آوری
اطلاعات

سرآغاز

به موازات استفاده از فن آوری اطلاعات و ارتباطات در تمامی ابعاد حیات بشری، جهان به سرعت در حال تبدیل به یک جامعه اطلاعاتی است. امروزه امکان دستیابی به اینترنت و استفاده از منابع اطلاعاتی در تمامی جوامع بشری روندی تصاعدی را طی می نماید و جوامع مختلف هر یک با توجه به زیرساخت های متعدد ایجاد شده از مزایای فن آوری اطلاعات و ارتباطات، استفاده می نمایند. ایجاد زیرساخت های ارتباطی، قانونی و تربیت نیروی کار آشنا با فن آوری اطلاعات و ارتباطات، نمونه هایی از تلاش انجام شده در این خصوص است. رشد شکاف دیجیتالی بین کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه، جوامع شهری و روستایی، شهروندان ماهر و آموزش دیده و فاقد مهارت، جای هیچگونه شک و تردیدی در رابطه با تدوین استراتژی ها و تبعیت از سیاست ها و رویکردهای مناسب برای نیل به یک جامعه مدرن اطلاعاتی را باقی نگذاشته و تمامی کارشناسان و سیاست گذاران به این موضوع اذعان نموده اند که فن آوری اطلاعات و ارتباطات دارای پتانسیل لازم برای توسعه در تمامی ابعاد اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی است. در این راستا برنامه ششم توسعه استان تلاش دارد به منظور توسعه فن آوری اطلاعات و ارتباطات به تدوین برنامه پردازد.

۱- بررسی عملکرد گذشته و تبیین وضع موجود بخش ارتباطات و فن آوری

اطلاعات

۱-۱- توصیف و تحلیل وضع موجود

۱-۱-۱- تصویر جایگاه بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات

طی سال های ۹۲-۱۳۸۴ ارزش افزوده بخش ارتباطات استان گیلان روندی فزاینده داشته به طوری که از ۳۰۶۹۰۵ میلیون ریال در سال ۱۳۸۴ به ۷۷۰۷۴۶ میلیون ریال در سال ۱۳۹۲ افزایش یافته؛ اما آهنگ افزایش رشد آن در برنامه چهارم با متوسط رشدی حدود ۵۶/۸ درصد (متوسط رشد کشور ۴۲/۶ درصد) از سه سال اول برنامه پنجم با متوسط رشدی حدود ۷/۵ درصد (متوسط رشد کشور ۷/۸) بیشتر بوده است. در مجموع طی ۹ سال اخیر رشد متوسط ارزش افزوده این بخش ۱۲/۱ درصد می باشد.

۱-۱-۲- عملکرد شاخص های بخش ارتباطات و فن آوری اطلاعات

۱-۱-۲-۱- شاخص های ارتباطی - مخابراتی

طی سال های برنامه چهارم و پنجم توسعه، در بخش ارتباطات و فناوری اطلاعات و شاخص های مهم زیر بخش مخابرات؛ استان گیلان نسبت به متوسط کشور از رشد سالانه بیشتری برخوردار بوده است.

جدول ۱- مقایسه شاخص های ارتباطی - مخابراتی کشور و استان گیلان طی سال های برنامه چهارم و پنجم توسعه

ردیف	عنوان شاخص		واحد متعارف	سال های برنامه		رشد / متوسط دوره پنجم (درصد)	سال های برنامه پنجم					
				چهارم			۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	
				۱۳۸۴	۱۳۸۹							
۱	تعداد دایری تلفن ثابت (یا به روز رسانی)	کشور	هزار شماره	۲۰۲۹۱	۲۵۴۵۴	۴,۶۴	۲۶۵۲۷	۲۷۳۷۶	۲۸۳۶۰	۲۹۴۱۷	۳۰۲۸۰	۳,۳۶
		استان		۵۹۵	۹۵۷	۹,۹۷	۶۹۵	۷۳۰	۱۰۲۵	۱۰۶۰	۱۰۹۴	۱۲,۰۱
	نسبت کشور به استان	درصد		۲,۹۳	۳,۷۶	-	۲,۶۲	۲,۶۷	۳,۶۱	۳,۶۰	۳,۶۱	-

ردیف	عنوان شاخص		واحد متعارف	سال‌های برنامه چهارم		رشد / متوسط دوره برنامه چهارم (درصد)	سال‌های برنامه پنجم					رشد / متوسط دوره برنامه پنجم (درصد)
				۱۳۸۹	۱۳۸۴		۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۰	
۲	ضریب نفوذ تلفن ثابت	کشور	درصد	۳۴,۹۳	۲۹,۳۳	۳,۵۶	۳۴,۹	۳۶,۱۶	۳۶,۹۹	۳۷,۷۸	۳۸,۲۸	۲,۴۰
		استان		۳۹,۸۴	۲۴,۷	۱۰۰,۳	۳۸,۳۴	۳۹,۴۹	۴۲,۶۲	۴۲,۷۵	۴۴,۱۳	۳,۵۸
	نسبت کشور به استان	درصد	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
۳	تعداد تلفن دایری تلفن همراه	کشور	درصد	۵۳۲۲۸	۸۹۰۴	۴۲,۹۹	۵۶۸۴۸	۵۹۴۶۱	۶۴۵۵۴	۷۱۱۴۲	۷۵۳۹۱	۷,۳۱
		استان		۱۵۸۰	۲۴۵	۴۵,۱۸	۱۷۳۸	۲۱۱۶	۲۴۶۷	۲۴۶۳	۲۷۳۵	۱۲,۰۰
	نسبت کشور به استان	درصد	۲,۹۷	۲,۷۵	=	۳,۰۶	۳,۵۶	۳,۸۲	۳,۳۶	۳,۶۳	-	
۴	ضریب نفوذ تلفن همراه	کشور	درصد	۶۵,۸	۱۲,۰۱	۴۰,۵۲	۷۴,۸	۷۸,۲	۸۳,۹	۸۵	۹۷,۶۶	۶,۸۹
		استان		۶۵,۷۳	۱۰,۱۹	۴۵,۱۸	۶۹,۷۹	۷۶,۳۴	۹۱,۶۴	۹۶,۷	۱۱۰,۳۷	۱۲,۱۲
	نسبت کشور به استان	درصد	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ماخذ:

۲-۱-۱-۲ - شاخص‌های ارتباطی - پستی

شاخص‌های ارتباطی - پستی استان گیلان در طی برنامه‌های چهارم و پنجم به دلایلی از جمله گسترش کاربری اینترنت و پست الکترونیکی، مشابه متوسط کشور با رشد منفی همراه بوده ولی روند کاهشی این شاخص‌ها در استان گیلان در طی سال‌های برنامه پنجم از متوسط کشور کمتر است.

جدول ۲- مقایسه شاخص های ارتباطی - پست کشور و استان گیلان طی سالهای برنامه چهارم و پنجم توسعه

ردیف	عنوان شاخص		واحد متعارف	سال های برنامه چهارم		رشد / متوسط دوره برنامه چهارم (درصد)	سال های برنامه پنجم					رشد / متوسط دوره برنامه پنجم (درصد)
				۱۳۸۴	۱۳۸۱		۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	
۱	تعداد مرسولات پستی	کشور	میلیون مرسوله	۷۹۵	۸۰۸	۰,۳۲	۸۱۰	۱۱,۷۶	۵۶۲	۶۳۳	۶۰۱	-۷,۱۹
		استان		۳۰	۱۹	-۸,۷۳	۱۴	۱۲,۲	۹,۲	۱۱,۶	۱۱,۸	-۴,۱۸
	نسبت کشور به استان	درصد	۳,۷۷	۲,۳۵	-	۱,۷۳	۱,۰۴	۱,۶۴	۱,۸۴	۱,۹۶	-	
۲	سرانه ی مرسوله ی پستی	کشور	مرسوله	۱۱,۵۸	۱۰,۸	-۱,۳۸	۱۰,۷	۱۵,۳	۷,۲	۸,۲	۷,۷	-۷,۹۰
		استان		۱۲,۷۰	۷,۶۱	-۹,۷۴	۵,۶۳	۴,۹۱	۳,۷	۴,۶۷	۴,۷۵	-۴,۱۶
	نسبت کشور به استان	درصد	۱۰۹,۶۷	۷۰,۴۶	-	۵۲,۶۲	۳۲,۰۹	۵۱,۳۹	۵۶,۹۵	۶۱,۶۹	-	

ماخذ:

۲-۱-۱-۳ - شاخص های ارتباطی - اینترنتی

از مهمترین شاخص های توسعه در عصر اینترنت، میزان ضریب نفوذ کاربران اینترنت می باشد. آمارها نشانگر رشد این شاخص ها در استان گیلان طی سال های برنامه پنجم می باشد. هرچند که میزان رشد آن از متوسط رشد کشور پایین تر است.

جدول ۳- مقایسه شاخص های ارتباطی - اینترنت کشور و استان گیلان طی سال های برنامه چهارم و پنجم توسعه

ردیف	عنوان شاخص		واحد متعارف	سال های برنامه چهارم		برنامه چهارم / متوسط دوره (درصد)	سال های برنامه پنجم					برنامه پنجم / متوسط دوره (درصد)
				۱۳۸۴	۱۳۸۹		۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	
۱	کشور	ظرفیت پهنای باند اینترنت بین الملل	مگابیت بر ثانیه	۳۴۱۰	۲۶۸۰۰	۵۱,۰۳	۵۶۸۰۰	۷۱۷۶۰	۱۲۲۶۰۰	۲۰۴۰۰۰	۳۰۶۱۴۶	۵۲,۳۷
				استان	-	-	-	۲۴۰۰	۲۴۲۰	۴۰۳۰	۵۱۱۵	-
	نسبت کشور به استان	درصد	-	-	-	۳,۳۴	۱,۹۷	۱,۹۸	۱,۶۷	-		
۲	کشور	ضریب نفوذ کاربران اینترنت	درصد	۱۱,۱	۱۴,۷	۵,۷۸	۲۱	۲۶	۳۱,۴	۳۹,۳۵	۴۷,۹۱	۲۲,۹۰
				استان	-	-	-	-	۲۶,۸۵	-	۲۹,۸۵	-
	نسبت کشور به استان	درصد	-	-	-	-	-	-	-	-		
۳	کشور	پورت های واگذار شده	هزار مشترک	۳۳,۱۴۶	۲۰۷۱,۶	۱۲۸,۶۵	۳۷۰۰	۴۳۰۰	۷۰۰۰	۱۴۷۰۰	۲۱۰۰۰	۵۴,۳۵
				استان	-	۱۶	-	۸۷	۱۱۷	۱۶۴	۱۹۰	۲۳۲
	نسبت کشور به استان	درصد	-	۰,۷۷	-	۲,۳۵	۲,۷۲	۲,۳۴	۱,۲۹	۱,۱۰	-	
۴	کشور	ظرفیت شبکه ی انتقال	گیگابیت بر ثانیه	-	۵۸۴	-	۵۸۴	۹۰۰	۱۰۰۰	۱۶۵۴	۲۰۳۶	۳۶,۶۴
				استان	-	-	-	۲۰,۹	۳۹,۹	۴۵,۱	۳۱۹,۵	۴۶۱,۵

۷ □ سند تفصیلی بخش ارتباطات و فن آوری اطلاعات

ردیف	عنوان شاخص		واحد متعارف	سال‌های برنامه چهارم		رشد / متوسط دوره	سال‌های برنامه پنجم					رشد / متوسط دوره پنجم (درصد)
				۱۳۸۹	۱۳۹۰		۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴		
				کشور	استان		کشور	استان	کشور	استان		
۱	روستای بالای ۲۰ خانوار	کشور	۴۷۹،۵۵	۵۱۹،۷۶	۱،۶۲	-	-	-	-	-	-	-
		استان	۲۱۵۲	۲۴۶۹	۲،۷۹	۲۴۹۸	۲۴۹۸	۲۴۹۸	۲۴۶۹	۰،۲۹		
	نسبت کشور به استان	درصد	۴،۴۹	۴،۷۵	۱۷۱،۶۴	-	-	-	-	-	-	-
۲	ایجاد دفاتر فناوری اطلاعات و ارتباطات شهری	کشور	۱۲۹۷	۶۰۰۴	۳۵۸۶	-	-	-	-	-	-	-
		استان	-	-	-	۲۰۷	۳۷۱	۳۸۴	۳۸۴	۱۶،۷۱		
	نسبت کشور به استان	درصد	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
۳	ایجاد دفاتر فناوری اطلاعات و ارتباطات روستایی	کشور	۹۴۸	۹۸۲۳	۵۹،۶۲	-	-	-	-	-	-	-
		استان	-	-	-	۵۴۸	۵۴۸	۵۴۸	۵۴۸	۹،۸۵		
	نسبت کشور به استان	درصد	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
۴	عرضه خدمات پستی در دفاتر خدمات ارتباطات و فناوری شهری	کشور	۱۲۶۵	۴۱۳۵	۲۶،۷۳	-	-	-	-	-	-	-
		استان	۱۲۷	۳۲۱	۲۰،۳۸	۳۲۷	۳۲۷	۳۲۷	۳۲۷	-۱،۲۵		
	نسبت کشور به استان	درصد	۱۰،۰۴	۷،۷۶	-	-	-	-	-	-	-	-
۵	عرضه خدمات پستی در دفاتر خدمات ارتباطات و فناوری روستایی	کشور	۳۵۸	۲۴۰	-۷،۶۹	-	-	-	-	-	-	-
		استان	۶۶	۵۵۹	۵۳،۳۱	۴۹۳	۴۹۳	۴۹۳	۴۹۳	-۶،۷۳		
	نسبت کشور به استان	درصد	۱۸،۴۴	۲۳۲،۹۲	-	-	-	-	-	-	-	-

ماخذ:

۲-۱- تنگناها و چالش‌های بخش فناوری و ارتباطات

- ۱- عدم به روزرسانی و عملیاتی نمودن برنامه ی راهبردی در حوزه ICT استان
- ۲- هزینه ی بالای سرمایه گذاری و محدودیت تامین منابع مالی
- ۳- فراهم نبودن شرایط توسعه بنگاه‌های خرد خصوصی در صنعت ICT
- ۴- پایین بودن سرعت و کیفیت خدمات حوزه ICT
- ۵- عدم ایجاد حلقه‌های ارتباطی نظام یافته میان پژوهشکده‌ها و مراکز تحقیقاتی با هم‌تایان منطقه ای، ملی و بین‌المللی
- ۶- فراهم نبودن بستر لازم برای تولید کنندگان داخلی در دنبال کردن تغییرات تکنولوژیکی این حوزه
- ۷- ضعف در بهره مندی از ظرفیت‌های ICT در استان
- ۸- وجود موانع و محدودیت‌های غیر فنی در جلب و جذب سرمایه‌گذاری خارجی در بخش ICT استان
- ۹- سهم پایین بخش خصوصی استان در صنعت ICT
- ۱۰- عدم توازن در ارائه خدمات ICT در پهنه ی جغرافیایی استان
- ۱۱- نبود برنامه‌ریزی مناسب برای ارتقای سطح دانش و مهارت کارکنان بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات به منظور حفظ مزیت رقابتی
- ۱۲- نبود شرایط مناسب در استان جهت استفاده از پهنای باند موجود
- ۱۳- توسعه ناکافی شبکه پهن باند با توجه به ظرفیت های موجود در استان
- ۱۴- عدم وجود مراکز داده خصوصی در استان
- ۱۵- سهم پایین تولید خدمات و محتوای بومی در بخش فناوری و ارتباطات استان
- ۱۶- وجود موانع برای ارائه خدمات ارزش افزوده جدید مبتنی بر شبکه پهن باند
- ۱۷- عدم توجه کافی به نخبگان ICT در استان
- ۱۸- عدم استفاده بهینه از پروتکل های تبادل داده بین سامانه های مختلف و دیدگاه جزیره ای در زمینه طراحی نرم افزاری

- ۱۹- عدم درک یکسان مدیران دستگاه‌های استان از استقرار دولت الکترونیک
- ۲۰- بالا بودن هزینه‌های ایجاد، توسعه و نگهداری تجهیزات و زیرساخت‌های بخش ارتباطات با توجه به محدودیت‌های جغرافیایی و شرایط اقلیمی
- ۲۱- عدم تناسب جایگاه سازمانی فناوری اطلاعات با وظایف محوله

۲- برنامه راهبردی بخش فناوری و ارتباطات

۲-۱- اهداف کلی و راهبردهای بخش فناوری و ارتباطات

اهداف	راهبردهای دستیابی به اهداف کلی	ردیف
توسعه‌ی زیرساخت‌های شبکه‌های ارتباطی به منظور تبدیل استان به یکی از قطب‌های فناوری کشور	افزایش ظرفیت پهن باند دسترسی به شبکه‌ها (شبکه ملی اطلاعات و اینترنت) بهبود و توسعه‌ی زیرساخت‌های شبکه‌های پستی و ترافیکی افزایش پوشش شبکه‌های ارتباطات و فناوری اطلاعات تامین منابع مالی جهت توسعه بخش فاوا	۱
توسعه خدمات فناوری اطلاعات و تولید محتوای در استان به منظور تبدیل استان به یکی از قطب‌های فناوری کشور	افزایش محتوای بومی در فضای مجازی توسعه‌ی خدمات الکترونیکی دولت افزایش سطح امنیت شبکه‌های فاوا	۲

۲-۲- اهداف کمی بخش فناوری و ارتباطات

۲-۳- راهبردهای دستیابی به اهداف کلی، سیاست‌ها و اقدامات اساسی بخش

فناوری و ارتباطات استان گیلان

اهداف	سیاست	راهبرد	ردیف
تکمیل شبکه‌های فیبر نوری مورد نیاز دسترسی به شبکه پهن باند جایگزینی تجهیزات DWDM و CWDM استانی تغییر و به روز رسانی نسل آنتن‌های شبکه تلفن همراه استان	گسترش زیرساخت‌ها و خدمات فناوری اطلاعات و ارتباطات در استان	افزایش ظرفیت پهن باند دسترسی به شبکه‌ها	۱

ردیف	راهبرد	سیاست	اقدام های اساسی
	(شبکه ملی اطلاعات و اینترنت)	استفاده حداکثری از ظرفیت بخش های خصوصی، ملی، بین المللی و نهادهای عمومی غیردولتی در توسعه شبکه دسترسی	استفاده از ظرفیت شبکه های موجود ارتباطات و فن آوری اطلاعات در اختیار نهاد های عمومی غیردولتی با تایید کارگروه توسعه دولت الکترونیکی
			استفاده از روشهای تأمین منابع مالی پروژه ها به شیوه مشارکت عمومی خصوصی (PPP)
			جذب سرمایه گذاری مشترک خارجی در توسعه شبکه های دسترسی
	بهبود و توسعه زیرساخت های شبکه های پستی و ترافیکی	توسعه و استفاده حداکثری از ظرفیت شبکه های موجود ارتباطات و فناوری اطلاعات در راستای بهبود زیرساخت های شبکه های پستی و ترافیکی	ایجاد امکان بهره برداری برخط سیستم جامع خدمات مشتریان
			تشویق و فرهنگ سازی در به کارگیری سیستم بازار الکترونیکی توسط دستگاه های اجرایی و شرکتهای
			بهبودسازی فرایندهای عملیاتی و مدیریتی شبکه پستی استان
			ایجاد زیرساخت پست لجستیک در استان
			ایجاد زیرساخت شبکه ای خدمات نوین پستی از قبیل مرکز داده نرم افزارهای GNAF-E box – خرید و فروش اینترنتی
			ایجاد و راه اندازی هاب پستی
	افزایش پوشش شبکه های ارتباطات و فناوری اطلاعات	روزآمد نمودن مصادیق خدمات عمومی اجباری ICT با توجه به آمایش سرزمین	تامین زیرساخت های لازم به منظور ارائه چهار خدمت اصلی دولت الکترونیک
			راه اندازی سامانه خدمات خرده بانکداری در دفاتر روستایی
			امکان دسترسی پهن باند به روستاهای استان
			تامین زیرساخت های لازم جهت افزایش سرعت دسترسی مشترکین خانگی شهری و صنعتی به حداقل ۲۰ مگابیت بر ثانیه
	تامین منابع مالی جهت توسعه زیرساخت ها و خدمات بخش فاوا	حمایت از تحقیق، توسعه، تولید و بکارگیری محصولات راهبردی	احداث کارخانجات صنایع هایتک (High Tech) متناسب با محیط زیست استان در منطقه آزاد و شهر صنعتی سپیدرود
			آماده سازی زیرساخت مکانی جهت ایجاد کارخانجات تولید محصولات مرتبط با بخش
			راه اندازی آزمایشگاه تحقیقاتی در حوزه فناوری پیشرفته (داده های بزرگ و ...)
			تسهیل واگذاری تسهیلات به تولیدکنندگان محصولات راهبردی بومی
			همکاری با سرمایه گذاران در حوزه صنایع IT، صنایع گروه فناوری اطلاعات، برق، الکترونیک، نرم افزار، سخت افزار
بهبود محیط کسب و کار	ایجاد مراکز توانمندسازی کسب و کار های نوپا		

ردیف	راهبرد	سیاست	اقدام های اساسی
		برای ارائه کنندگان خدمات نوین ارتباطات و فناوری اطلاعات	راه اندازی مراکز شتاب دهی کسب و کار های نوپا اجرای سیاست های تشویقی جهت سرمایه گذران در حوزه صنایع ICT تقویت زیرساخت های و حمایت مالی از مراکز رشد فناوری اطلاعات موجود در استان
	افزایش محتوای بومی در فضای مجازی	تولید محتوی بومی توسط بخش خصوصی و دولتی متناسب با شرایط اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی استان	تجهیز مرکز و پایگاه داده پردازش و ذخیره سازی محتوا بخش دولتی و بستر سازی جهت ایجاد مراکز مشابه توسط بخش خصوصی فراهم نمودن بسترهای تولید و توسعه نرم افزارهای بومی (جویشگر، مرورگر، ایمیل، شبکه های اجتماعی و ...) فراهم کردن بستر صادرات تولید نرم افزاری بومی
۲	توسعه خدمات الکترونیکی دولت	حمایت از ظرفیت های بخش خصوصی در ارائه خدمات دولت الکترونیک توسعه فرهنگ به کارگیری فناوری اطلاعات در استان توسعه خدمات الکترونیکی و غیر حضوری	احصا و شناسنامه دار نمودن خدمات بومی استان توسط دستگاه های اجرایی با تایید گارگروه توسعه دولت الکترونیکی تفکیک و تعریف دقیق خدمات قابل ارائه توسط بخش خصوصی بهره برداری از مرکز داده شبکه ملی اطلاعات ارائه کامل خدمات دولت الکترونیکی استفاده از ظرفیت شبکه های موجود ارتباطات و فن آوری اطلاعات در اختیار دستگاه های اجرایی با تایید گارگروه توسعه دولت الکترونیکی
	افزایش سطح امنیت شبکه های فاوا	ارتقاء قابلیت های امنیتی شبکه های فاوا تأمین امنیت و صیانت از حقوق و حریم های فردی و اجتماعی در شبکه های ارتباطات و فناوری اطلاعات	استقرار و بهره برداری سامانه های گوهر، CERT و آپا پیاده سازی کامل نظام ISMS گسترش سایت های امداد امنیت رایانه ای راه اندازی مراکز SOC برای دستگاه های اجرایی استان افزایش سطح دانش سازمانی کارکنان دولت در استان در حوزه امنیت استقرار کامل سامانه صیانت اجتماعی

سازمان برنامه و بودجه استان تهران غیر قابل استناد